

Hjulsbro sluss

KINDA KANAL

Okänd fotograf, troligtvis 1870-tal

Hjulsbro kvarn till vänster, i forsen syns en skinnstamp med vattenhjul och i bakgrunden ligger slussen med slussvaktarbostaden.

Fotograf: AB Flygfrakt, 1952

Hjulsbroverken och gamla landsvägsbroarna över slussen.

Foto: AB Flygfrakt, 1954

Nya bron, byggd 1951-52, med fabriken i bakgrunden.

Privatbild. Innehavare: Kurt Fredriksson

Slussvakt Georg Wilhelm Fredriksson född 1832 arbetade från 1868 med anläggandet av Kinda kanal. Med sin familj flyttade han sedan in som slussvakt i Hjulsbro vid kanalens öppnande 1871. Han bodde 48 år i slussvaktarbostaden till sin död 1919.

Prämskeppare Augustsson, hemmahörande i Rimforsabygden, kommer seglandes längs Kinda kanal. Då han ligger i Hjulsbro sluss, anropas han av odal mannen Karlsson från Landeryd, som håller med sin häst vid kanalbron:

– Gudda, Augustsson. Va har du mä dej ida?

– Ve å fasa.

Karlssons uppsyn är absolut oförstående, och Augustsson förklarar.

– Jo, ja har prämmen lasten mä ve, å så har ja käringa i kajuta!

Ur boken Östgötahistorier

Bykning vid Hjulsbro, ca 1904.

Över denna fors i Stångån har det under många århundraden funnits en vägförbindelse. En tidig ägare av forsen var sannolikt en man vid namn Giurdh. Giurdsbro har sedan blivit Hjulsbro. I backen väster om forsen låg Hjulsbro gård med tillhörande kvarn. I forsen fanns en damm och en skinnstamp för beredning av djurhudar. På östra sidan av forsen färdigställdes en enkelsluss år 1869, då återstod fortfarande att bygga slussvaktarstuga. År 1871 öppnades Kinda Kanal. Landsvägen passerade över slussen via en svängbro av trä. Stenvalvsbron vid forsen byggdes 1895 och ersatte en tidigare träbro. År 1896 byggdes ytterligare en kvarn i forsen. 1906 revs Hjulsbro gård och kvarn för att ge plats åt Hjulsbro Spikfabrik. Kvarnen i forsen revs 1928. En elektrifierad kvarn byggdes 1930 längs vägen i backen ovanför fabriken.

1935 byggdes kraftstationen i Hackefors. Då höjdes vattennivån och forsen försvann. Den ursprungliga höjdskillnaden var 1,5 meter, men blev endast 0,3 meter efter höjningen. Detta medför att slussen många gånger står öppen när det inte är för ström. De ursprungliga broarna över forsen och slussen revs under 1980 och -90-talen. Kinda Kanal fick bidrag 2006 för att bygga nya broar och tillgängliggöra slussområdet mer för allmänheten.

Foto: Joakim Johanssons arkiv

Hjulsbrovarvet vintern 1935-36. På land ligger Tasse och Rex. I vattnet ligger från vänster Iris, Age 1, AGE 2, Per, Bore, Balder, Age 4 och Bore 10. Varvet startade 1931 och sista fartyget sjösattes 1948.

Foto: Joakim Johanssons arkiv, 1951

Kinda i Hjulsbro vid bygget av nya bron.

Okänd fotograf, 1906

"Mjölmarbacken" ned mot slussen. I forsen ligger två kvarnar och på kullen syns Hjulsbro gård.

Kinda Kanals arkiv
Hjulsbrobadet

Badparken i Hjulsbro
Badplatsen i Hjulsbro ligger strax öster om bron och är ett svalkande inslag i sommarens hetta. Bryggan brukar vara full av badsugna människor. Det är okänt hur länge det varit en badplats här. Platsen kallas badparken eftersom det är som en park i skogsbranten där den ligger. 1955 gjorde Landeryds kommun slag i saken och iordningställde badplatsen. Den nuvarande bryggan byggdes med trappor upp i backen. En godiskiosk byggdes, ett staket sattes upp mot Vårdsbergsvägen och parkeringen grusades upp. Badplatsen fylldes även upp med ett antal lass sand. Allsång anordnades i badparken med revyartister från Linköping. Kiosken användes till mitten av 1980-talet innan den revs 1991. Badparken har fortfarande kvar sin prägel som rofylld plats mest för bad.

Texten hämtad från Landeryds Hembygdsförenings hemsida

Fotograf: Sune Ljungstedt, 1979

Hjulsbro kvarn byggd 1930, upphörde 1947/48. Riven 1984.

KANALMUSEUM

I en mindre uthusbyggnad vid Brokinds sluss har föreningen Kinda Kanals Vänner och kanalbolaget sammanställt verktyg och redskap från kanalbygget samt fotografier, ritningar och skisser. Öppethållande under kanalsäsongens och slussens ordinarie tider.

Kontakta slussvakten i Brokind för ytterligare information och bokning av gruppvisning.

Ö S T E R G Ö T L A N D S
L Ä N S M U S E U M

BILD LINKÖPING

LANDERYDS
HEMBYGDSFÖRENING

OVAKO
Ovako Hjulsbro AB